

ŞİİR

Şiir, en eski edebiyat türüdür. Bütün toplumlarda sanat amacıyla ilkin şiir söylenmiştir.

Çocuğun sevinçlerini, hüznlerini, acılarını, korkularını, kısaca duygularını, iç dünyasını yansıtmak; duygularını eğitmek için en uygun yazınsal türdür şiir; dilin en güzel işlendiği tür. **Çocuk için yazılan şiirlerde tüm duygular işlenebilir, umutsuzluktan başka...** Şiir, çocuğun duygu, düşünce gelişiminin en önemli araçlarından birisidir.

“Şiirin dili uyumludur; uyumu sağlamak için, ölçü ve uyaktan da yararlanır. Şiirde sözcükler gerçek anlamları dışında bir anlamla kullanılır. Çağrışımlardan yararlanılarak benzetme, eğretileme, değişme ve başka sanatlarla sözcüklerin anlam sınırları alabildiğine genişletilir; bu anlatımla yeni imgeler yaratılır. Dilin en güçlü anlatımı şiirde belirir (...)” (Göğüş 1997: 148):

Ne ki “çocuklar için şiir yazmak, şiir yazmanın en zor yollarından birisidir. Çocuk, okur olarak kendi duygularıyla örtüşmeyen, kalıpları kıramayan metinleri kabullenmez. Yaşamının gizlerini çözmek, kendini ifade etmek, dilini, düş dünyasını geliştirmek için şiire gereksinimi vardır çünkü” (Sezer 2000: 649).

Şiir, sanat değeri taşıyan manzum bir yapıttır. Dolayısıyla her şiir nazımdır, ama her nazım şiir değildir. (Kudret 1980: 57). Onun için **çocuklara şiir diye manzumeler sunulmamalıdır.**

“Gelin görün ki, okul kitapları çocuğun şiirden hoşlanmamasını hazırlayan manzume örnekleriyle doludur. Bu uyak ve ölçüye uydurulmuş, çoğu didaktik söz yığınları, bir de ezberlenilmek zorunda olunan çarpım cetvellerine döndürüldüğünde iyice sevimsizleşir. Ezberlenen tıkrıklı metinler, tek doğru çözümü olan problemlere dönüştürüldüğünde ise sonuç, çocuğun ‘şiir’ diye adlandırılan kavramdan soğumasıdır. Edebiyatı, özellikle şiiri yaşamın gerekli bütün alanlarından ayrı bir bölge sayan, matematikle, kimya ya da bilgisayarla uğraştığı için edebiyatla ilgilenmediğini söyleyen, duygularını en arabesk biçimde ifadeden çekinmeyen gençlerimiz böyle bir edebiyat eğitiminden geçmişlerdir çoğunlukla” (Sezer 2000:647).

ÇOCUK VE ŞİİR

Çocuk küçük yaşta ninnilerle, tekerlemelerle, bilmecelerle tanır, bunlar ezgisi olan sözlü ürünlerdir. Dolayısıyla ninni, bilmece, tekerlemelerle çocuğun yaşamına şiir girer, erken yaşta. Gittikçe çocuk şiir dinlemekten, okumaktan hoşlanır. Olaylara, doğaya bakış açısından şairle çocuk arasında benzerlikler vardır. Bunu A. Ferhan Oğuzkan (1966) şöyle belirtiyor:

“Çocuk daha konuşmaya başlarken şiir cümlesinin yapısına uygun bir yol tutar, kafiyeli olan ve ses özelliği bakımından birbirine çok benzeyen kelimeleri kullanılır. Esasında, dikkat edilirse, çocukların kelimelere başka bir hava, başka bir güzellik kattıkları görülmür. Onlar yetişkinlerin klişe halinde kullandıkları sıfat takımlarına, mecazlara ve benzetmelere pek itibar etmezler. Kendi iç dünyalarını ve düşünme tarzlarını yansıtan şekilleri tercih ederler. Böylece, şairle çocuk anlatım serbestliğinde, yenilik ve tazelik ardında gitmekte birleşmiş olurlar.

Çocukları şiire yaklaştıran başka bir husus da ahenk unsurudur. Durağı, kafiyesi, iç ahengi ile çok kez kısa şekliyle şiir, her normal çocukta varolan ritim duygusunu besler, müzik ihtiyacını karşılar” (Bulunduğu Kaynak: Oğuzkan 1983: 213).

Şunlar çocukların sözleridir:

- Ağaçlar kocaya kaçıyor.
- Dağa dondurma sürmüşler.
- Gökyüzü yere düştü.

Şunlarsa şiir dizeleridir:

- Bir ağaç işliyor tıkrık tıkrık yanımızda (Edip Cansever, Yerçekimli Karanfil)
- Yoksa bir bir yıldızlar düşecek (Attilâ İlhan, Yağmur Kaçağı)
- Bıraksalar gökyüzü kendini ikiye bölecekti (Cemal Süreya, Aşk)

Şiir, Ahmet Köksal'ın deyişiyle “Hayal ve masal dünyasında yaşayan çocuğun anlayış ve yeteneğini, yaratıcı hayal gücünü bes-